

KUWAANDAA WATU WA IMANI KWA AJILI YA HAKI YA HALI YA HEWA

Kwa nini tunapanga watu wa imani?

Linapokuja suala la uharibifu wa mazingira na mabadiliko ya hali ya hewa, tunahitaji mabadiliko ya maana katika ngazi zote tofauti za jamii. Hiyo inamaanisha tunahitaji kuleta watu wengi zaidi katika harakati za haki za mazingira na hali ya hewa.

Yote yanasema kwamba Mungu anajali dunia na watu. Kwamba Mungu yuko upande wa watu walio katika mazingira magumu au waliotengwa. Kwamba watu wa imani wachukue hatua kwa kumpendelea Mungu/sayari/watu. Hatua inaonekana tofauti kwa imani/maeneo tofauti.

Na: watu wa imani daima wamekuwa na jukumu muhimu katika harakati za kijamii zilizofanikiwa. Tunaleta maadili yenye nguvu na mamlaka ili kufanya ulimwengu kuwa wa haki na huruma zaidi. Tunaleta watu na rasilimali pamoja, na tunaunda takriban asilimia themanini na nne ya idadi ya watu ulimwenguni. Ndio maana GreenFaith hupanga watu wa imani.

Je, watu wa imani huleta nini kwa mienendo ambayo ni ya kipekee?

- Viongozi wa imani wana nguvu za kimaadili na husikilizwa na washarika wao na watu wengi wenye mamlaka.
- Ulimwenguni kote wanasiasa wanahitaji kuungwa mkono na viongozi wa kidini ili waweze kuchaguliwa.
- Watu wa imani mara nyingi wamechangia jinsi jamii inavyofafanua maadili na maovu. Ikiwa watu wa imani, kwa wingi, wataendelea kusema kwamba kujenga miradi mipya ya mafuta na kufadhili miradi hiyo ni makosa, hisia hiyo itapitishwa na watu wengi zaidi. Kupinga mafuta ya mafuta itakuwa jambo la kawaida.
- Watu wa imani tayari ni sehemu ya jumuiya na makutaniko ambayo yanaweza kupangwa.

- Watu wa imani wanaweza kujitazama wenyewe na kupata roho au “Mungu” wa kututegemeza katika kazi.
- Kuleta watu wa imani katika kampeni ya kidunia ya haki ya hali ya hewa inaweza kuwa na athari kubwa kwa matokeo. Tunahalalisha kampeni. Sisi ni wasemaji wanaoaminika. Tunasaidia miungano iliyopo tayari inayopigania haki ya hali ya hewa tunapoleta watu wetu pamoja nasi.

Je, tunawezaje kushirikiana vyema na watu wa imani kuhusu hatua kuhusu hali ya hewa?

Tunaweza kushirikiana vyema na watu wengine wa imani na roho kuhusu hali ya hewa kwa kuanza na mafundisho ya kidini na ya kiroho na nyenzo ambazo zinaweka kazi yetu ya pamoja katika imani.

Hapa kuna vidokezo vya kuanzia kutoka kwa imani anuwai, vilivyo orodheshwa kwa mpangilio wa alfabeti.

Ubuddha: Nyuzi nyingi za Ubuddha hufundisha kwamba tumekusudiwa kuishi maisha ya uchumba, kutafuta kazi ya haki zaidi kwa sehemu zote za sayari. Tunapojitunza, uwezo wetu wa kuzoea sayari nzima huongezeka; sote tumeunganishwa. Muunganisho huo unadai kwamba tuzingatie na kujibu udhalimu wa hali ya hewa. [Nyenzo zaidi juu ya Ubuddha zinaweza kupatikana hapa.](#)

Ukristo: Biblia (maandiko matakatifu zaidi katika Ukristo) inafundisha kwamba Mungu aliumba vitu vyote na kusema ni vyema, kisha Mungu akawaambia wanadamu waitunze sayari na watu wengine. Tumekusudiwa kuwatunza washiriki walio hatarini zaidi katika ulimwengu wetu, na hiyo inamaanisha kufanyia kazi [haki ya hali ya hewa](#).

Hali ya Kiroho ya Duniani : Kila sehemu ya dunia imebeba uungu ndani yake. Sote tumeunganishwa kwa kila mmoja na lazima tulindane sisi kwa sisi na viumbe vyote. Dunia, maji, viumbe, mimea—kila kitu ni muhimu. Kitu chochote kinachoumiza uumbaji lazima kikomeshwe. [Rasilimali moja hapa.](#)

Uhindu : Vedas-maandishi ya Kihindu-hufundisha kila kitu ni kitakatifu: maji, ardhi, hewa, na miti. Na Dharma ipo kwa ajili ya ustawi wa jumla wa viumbe hai wote, kwa hivyo ni lazima tufanye kazi kwa ajili ya haki ya hali ya hewa kwa sehemu yoyote ya dunia na watu. Haki ya hali ya hewa inafanya kazi kwa *ahimsa* na kwa hivyo lazima tuchukue hatua . [Nyenzo zaidi juu ya Uhindu zinaweza kupatikana hapa.](#)

Uislamu : Katika *Koran* (maandishi matakatifu kwa Waislamu), Mtume (saw) anafundisha kwamba ardhi na vyote vilivyomo ni vya Mungu. Ili kuwa waaminifu, ni lazima tuitunze dunia na watu wengine, na kuruhusu ukosefu wa haki wa hali ya hewa (ambayo inadhuru walio hatarini zaidi) ni *haram*. [Rasilimali zaidi kuhusu Uislamu zinaweza kupatikana hapa.](#)

Dini ya Kiyahudi : Mafundisho ya Kiyahudi yanatokana na uhusiano kati ya watu wa Mungu na wateule wa Mungu, jumuiya iliyokusudiwa kufuata Sheria na mafundisho ya manabii na marabi. Katika muktadha huu, neno *tikkun olam* linaeleweka kumaanisha "kutengeneza ulimwengu" na limekuwa sawa na shughuli za kijamii na haki za kijamii, ikiwa ni pamoja na haki ya hali ya hewa. [Nyenzo zaidi juu ya Uyahudi zinaweza kupatikana hapa.](#)

Ni mafundisho au nyenzo gani inakuongoza katika kufanyia kazi haki ya hali ya hewa?

Je, tunatumiaje imani yetu kwa Bomba la Mafuta Ghafi la Afrika Mashariki (EACOP) na miradi mingine ya mafuta?

Ili EACOP ijengwe, serikali inapaswa kuidhinisha vibali, watu wanatakiwa kutia saina haki zao za ardhi, na benki na taasisi za fedha zinatakiwa kuipa kampuni ya Total pesa wanazohitaji kugharamia ujenzi.

Mradi huu sio sahihi. Unachafua hewa, maji, na mashamba ambayo watu wengi hutegemea ili kupata chakula na kujikimu.

Tunapowapanga viongozi wa dini katika jamii zinazotishiwa na ujenzi kuelewa athari za kiafya na hali ya hewa ambazo ujenzi huo utakuwa nao kwa jamii zao, na kuwafanya wazungumze dhidi ya mradi huo, itakuwa ngumu zaidi kwa viongozi wa serikali kuwapa ruhusa. Pia itawafanya wamiliki binafsi wa ardhi kusitisha kabla ya kusaina haki za ardhi zao. Tunaweza kuzungumzia dhulma hii katika masharti ya dini zetu. Watu wa imani wanaoshiriki imani zetu za kiroho duniani kote pia watasukumwa kuchukua msimamo katika mshikamano na watu wa Tanzania na Uganda. Kwa mfano, Mchungaji, au Imamu, au mlei anapozungumza kuhusu kwa nini wanapinga mpango huo, wanaweza kutaja aya kutoka katika Biblia au Kurani, na Wakristo na Waislamu kote ulimwenguni wataelewa kwa nini ni lazima kwa mshikamano na mapambano pia.

Mifano ya Viongozi wa Imani ambao wamekuwa na athari kubwa:

Shujaa Wangari Maathai (Kenya/Mkristo/Dunia)

Hadithi ya Wangari Maathai inaanzia katika Ihithe , kijiji kidogo katika nyanda za juu za Kenya ambako alizaliwa mwaka wa 1940. Wazazi wa Wangari walikuwa wamegeukia Ukristo, na walikuwa sehemu ya kabila la Wakikuyu, mojawapo ya makundi makuu ya Wenyeji wanaoishi nchini Kenya. Ingawa Wangari alikulia Mkatoliki, itikadi za jadi za familia yake za Wakikuyu bado zilifahamisha jinsi walivyoishi na kufikiri juu ya Mungu. Wakikuyu wanaamini kwamba Mungu, anayeitwa "Ngai" katika lugha ya Kikuyu, anaishi kwenye Mlima Kenya, mlima wa pili kwa urefu katika bara la Afrika. Wakikuyu walijenga nyumba zao ili kukabiliana na Mlima Kenya, jambo ambalo liliwakumbusha kila siku ambapo mambo yote mazuri yanatoka.

Baadaye, alianzisha Vuguvugu la Green Belt, juhudi iliyoandaliwa ya kupanda miti inayoongozwa zaidi na maskini, wanawake wa mashambani wa Kenya.... "Kupanda miti ni aina ya kiikolojia ya kutotii raia," Wangari alitafakari baadaye. Alikumbana na kila aina ya upinzani kutoka kwa wanasiasa waliokuwa wakiongoza ambao walitaka tu maendeleo ya kiuchumi, aina ya maendeleo ambayo yangesababisha mifuko yao wenyewe kuwekewa pesa... Kwa pamoja, Wangari na wanawake wengi waliojiunga naye sasa wamepanda miti zaidi ya milioni hamsini na moja nchini Kenya na nchi nyingine nyingi.

Nchini Kenya, mti ni ishara ya amani, kwa hivyo inafaa sana Wangari kupokea Tuzo ya Amani ya Nobel kwa niaba ya kazi yake. Katika hotuba yake ya kukubalika, alieleza kuwa migogoro mingi duniani kwa hakika inasababishwa na mizozo ya kiikolojia. Kupanda miti na kuzingatia usawa katika asili husaidia kupunguza migogoro mikubwa ambayo mara nyingi hugeuka kuwa vurugu. (Imenukuliwa kutoka <https://www.holytroublemakers.com/wangari>)

Harakati ya Chipko (India/Hindu)

Vuguvugu la Chipko, ambalo sasa linajulikana duniani kote, lilitokana na hatua ya kijamii isiyo na ukatili ya Gandhi au *satyagraha* , "nguvu ya ukweli." Baada ya uhuru wa Wahindi, Mira Behn na Sarala Behn , wanawake wa Kiingereza ambao walikuwa wafanya kazi wa karibu wa Mahatma Gandhi, waliishi katika maeneo tofauti ya Himalaya. Walipokuwa wakifanya kazi kwa ajili ya maendeleo ya kijiji, waligundua matatizo ya mazingira yanayokua. Waliunganishwa na wanaharakati wa Gandhi Sunderlal Bahuguna, Chandi Prasad Bhatt na wengine ambao katika miaka ya 1960 waliunda vuguvugu la Sarvodaya la eneo la Uttarakhand au "kuinuliwa kwa wote," kwa kutumia kanuni ya Gandhian ya *swadeshi* au kujitegemea. Uharakati mwingi wa vuguvugu hili ni pamoja na kuzuia ukataji wa miti na "kuweka wakfu" miti kama makuhani ili kuilinda. Wafanyikazi wa Chipko pia

walianza miradi ya upandaji miti mapema. Harakati hizo zilienea kupitia eneo la Himalaya na kisha hadi sehemu zingine za India, zikirekebisha mbinu zake kulingana na mazingira mengine ya kitamaduni na kiikolojia. (Imetolewa kutoka

<https://fore.yale.edu/World-Religions/Hinduism/Engaged-Projects/Chipko-Movement>)

Mkutano wa Uongozi wa Wakristo wa Kusini (Marekani/Mkristo Mweusi)

Kwa lengo la kukomboa "nafsi ya Amerika" kupitia upinzani usio na ukatili, Mkutano wa Uongozi wa Kikristo wa Kusini (SCLC) ulianzishwa katika 1957 ili kuratibu hatua ya vikundi vya maandamano ya ndani kote Kusini (Mfalme, "Beyond Vietnam," 144). Chini ya uongozi wa Martin Luther King, Mdogo, shirika hilo lilitumia nguvu na uhuru wa makanisa ya watu weusi kuunga mkono shughuli zake. "Mkutano huu unaitwa," King aliandika, pamoja na wahudumu wenzake CK Steele na Fred Shuttlesworth mnamo Januari 1957, "kwa sababu hatuna chaguo la kiadili, mbele ya Mungu, bali kuzama ndani zaidi katika mapambano—na kufanya hivyo kwa kutegemea zaidi -vurugu na kwa umoja mkubwa zaidi, uratibu, ushirikiano na uelewa wa Kikristo" (Makala 4:95).

Kichocheo cha kuundwa kwa SCLC kilikuwa ni kususia mabasi ya Montgomery. Kufuatia mafanikio ya kususia huko 1956, Bayard Rustin aliandika safu ya karatasi za kushughulikia uwezekano wa kupanua juhudi huko Montgomery hadi miji mingine kote Kusini. Katika karatasi hizi, aliuliza ikiwa shirika lilihitajika kuratibu shughuli hizi. Baada ya majadiliano mengi na washauri wake, King aliwaalika wahudumu weusi wa kusini kwenye Mkutano wa Viongozi wa Weusi Kusini juu ya Usafiri na Ushirikiano usio na Vurugu (baadaye uliitwa Mkutano wa Uongozi wa Kikristo wa Kusini) katika Kanisa la Ebenezer Baptist huko Atlanta. Wahudumu waliohudhuria walitoa ilani ambapo waliwataka watu wa kusini wazungu "kutambua kwamba matibabu ya Weusi ni tatizo la kimsingi la kiroho... Wengi sana wamesimama kimya" (Makala 4:105). Kwa kuongezea, waliwahimiza Waamerika weusi "kutafuta haki na kukataa udhalimu wote" na kujitolea wenyewe kwa kanuni ya kutokuwa na jeuri "bila kujali jinsi uchochezi mkubwa" (Karatasi 4: 104; 105). (Nukuu na nukuu kamili hapa:

<https://kinginstitute.stanford.edu/encyclopedia/southern-christian-leadership-conference-sclc>)